

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ŽELJEZNICI

I. USTAVNA OSNOVA DONOŠENJA ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavak 4. alineja 1. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine» br. 41/01-pročišćeni tekst)

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Zakonom o željeznici („Narodne novine“ br. 123/03 i 30/04) kojeg je donio Hrvatski sabor dana 17. srpnja 2003. godine na svojoj 34. izvanrednoj sjednici, a koji se počeo primjenjivati 1. siječnja 2006. godine uređeno je, pored ostalog i pitanje statusa željezničke infrastrukture, te upravljanja željezničkom infrastrukturom.

Člankom 16. Zakona propisano je što se smatra upravljanjem željezničkom infrastrukturom, te što ista djelatnost obuhvaća. Tako je propisano da upravljanje željezničkom infrastrukturom sadržava i održavanje, te osuvremenjivanje željezničke infrastrukture.

S obzirom da pojam osuvremenjivanja željezničke infrastrukture označava pojmove sadržane Zakonom o gradnji („Narodne novine“ br. 175/03), kao što su izvođenje radova, te rekonstrukcija i adaptacija željezničke infrastrukture nužno je izmjenom i dopunom postojećeg Zakona o željeznici izvršiti pojmovno usklađivanje zakonskog teksta s terminologijom propisa kojim se regulira područje gradnje, a koji je donijet nakon Zakona o željeznici.

Isto tako, nužno je, a u cilju pojednostavljenja procedure ishoda potrebne dokumentacije za gradnju, postupka izvlaštenja nekretnina, te stupanja u posjed nekretnina koje su predmetom izvlaštenja, u smislu odredbi Zakona o gradnji, Zakona o izvlaštenju i drugih materijalnih propisa kojima se reguliraju pitanja imovinskopravnih odnosa u Zakon o željeznici jasno ugraditi termin „interesa Republike Hrvatske“ za gradnju, održavanje i osuvremenjivanje željezničke infrastrukture, što u postojećem tekstu Zakona nije bio slučaj.

Nadalje, potrebno je izvršiti određene tehničke izmjene zakonskog teksta u cilju izbjegavanja dupliciranja zakonskih rješenja, a što je učinjeno u članku 31. u točki 3. u dijelu koji se odnosi na financiranje željezničke infrastrukture, a što je riješeno u daljnjem tekstu Zakona, u članku 39.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

S obzirom na iznesenu ocjenu stanja, a polazeći od svrhe i cilja ranije donijetog Zakona, potrebno je izvršiti pojedine izmjene i dopune u tekstu Zakona.

Prije svega potrebno je ovim izmjenama i dopunama definirati pojam osuvremenjivanja željezničke infrastrukture, kako bi se navedeni pojam terminološki uskladio s Zakonom o gradnji, čime se u znatnoj mjeri olakšava njegova primjena u praksi.

Nadalje a u cilju olakšavanja procedure ishoda dozvola kod gradnje, te postupka dokazivanja interesa za gradnju, a kako je to propisano u smislu Zakona o gradnji, potrebno je jasno definirati postojanje interesa Republike Hrvatske za gradnju, održavanje i osuvremenjivanje željezničke infrastrukture.

Nadalje, dopunom Zakona potrebno je olakšati i ubrzati postupke izvlaštenja i stupanja u posjed nekretnina, te omogućiti ekonomičnost u postupanju prenošenjem određenih nadležnosti u postupanju na lokalnu razinu.

Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona

Predložene izmjene i dopune olakšat će u velikoj mjeri i ubrzati proceduru ishoda dozvola za gradnju i ubrzati postupke pred mjerodavnim tijelima za ishoda dokumentacije za gradnju, adaptaciju ili rekonstrukciju građevina željezničke infrastrukture za koje dozvolu izdaje resorno ministarstvo za graditeljstvo, te skratiti postupak dokazivanja prava građenja. Pored toga, dugotrajni postupci izvlaštenja nekretnina bit će znatno skraćeni i time povoljniji za korisnika izvlaštenja, kao i sam postupak stupanja u posjed nekretnina bez čekanja proteka roka za pravomoćnost rješenja o izvlaštenju.

Navedenim izmjenama i dopunama Zakona o željeznici će se omogućiti brža modernizacija i izgradnja željezničke infrastrukture u Republici Hrvatskoj.

Nadalje, terminološki će se određeni pojmovi upotrijebljeni u Zakonu o željeznici uskladiti s pojmovima Zakona o gradnji.

Naposljetku, brisanjem odredbe sadržane u točki 3. članka 31. izbjeći će se nepotrebno ponavljanje u tekstu Zakona.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog Zakona nije potrebno osigurati posebna sredstva u Državnom proračunu.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temeljem članka 159. Poslovnika Hrvatskoga Sabora («Narodne Novine» br. 6/02., 41/02., 91/03. i 7/04.) podnosi se Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o željeznici u hitan postupak. Razlog podnošenja ovoga Zakona u hitan postupak je sprečavanje i otklanjanje većih poremećaja u gospodarstvu.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA
O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O ŽELJEZNICI**

Članak 1.

U Zakonu o željeznici („Narodne novine“ br. 123/03, 30/04 i 153/05.) u članku 2. stavak 1. iza alineje „*Željeznički sustav* obuhvaća željeznički prijevoz i željezničku infrastrukturu“ dodaje se nova alineja koji glasi:

„ – *Osvremenjivanje željezničke infrastrukture* je izvođenje radova, rekonstrukcija i adaptacija prema propisima koji uređuju gradnju. „

Članak 2.

Iza članka 30. dodaje se novi podnaslov „Imovinskopravni odnosi“ i članci 30.a i 30.b. koji glase:

«Članak 30. a.

(1) Građenje, osvremenjivanje i održavanje željezničke infrastrukture u interesu je Republike Hrvatske.

(2) Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, na postupak izvlaštenja nekretnina radi građenja, osvremenjivanja i održavanja željezničke infrastrukture primjenjuju se propisi o izvlaštenju.

(3) Vlasnik izvlaštene nekretnine radi građenja, osvremenjivanja i održavanja željezničke infrastrukture ima pravo na naknadu za izvlaštenu nekretninu sukladno zakonu kojim je uređeno izvlaštenje.

(4) Izvlaštenjem izvlaštena nekretnina postaje vlasništvo Republike Hrvatske. U tom slučaju, umjesto dosadašnjega nositelja stvarnoga prava (prijasnjeg vlasnika), na njegovo mjesto stupa Republika Hrvatska.

(5) Kad se izvlaštenje provodi radi građenja, osvremenjivanja i održavanja željezničke infrastrukture u ime i za račun Republike Hrvatske, prijedlog za izvlaštenje nekretnine radi građenja, osvremenjivanja i održavanja željezničke infrastrukture podnosi tijelo ili osoba koja je po odredbama ovoga Zakona ovlaštena upravljati željezničkom infrastrukturom.

(6) Prijedlog za izvlaštenje u ime i za račun Republike Hrvatske može podnijeti i korisnik koncesije ako je na to posebno ovlašten ugovorom o koncesiji sklopljenim po odredbama ovoga Zakona.»

«Članak 30b.

(1) Ako korisnik izvlaštenja želi stupiti u posjed nekretnina prije pravomoćnosti rješenja o izvlaštenju, podnosi zahtjev za stupanjem u posjed nadležnom uredu državne uprave za imovinskopravne poslove u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka odobrit će se ako korisnik izvlaštenja podnese dokaz da je prijašnjem vlasniku isplaćena naknada sukladno posebnim propisima o izvlaštenju, odnosno da mu je navedena naknada stavljena na raspolaganje, odnosno dokaz da je prijašnji vlasnik odbio primiti naknadu, odnosno ako je iznio razloge za potrebu hitnog stupanja u posjed nekretnine odnosno da bi se otklonila znatnija šteta.

(3) O stupanju u posjed izvlaštenih nekretnina iz stavka 2. rješenje donosi nadležni ured državne uprave za imovinsko-pravne poslove u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, u roku od 7 dana od dana uredno predanog zahtjeva.

(4) Žalba protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.»

Članak 3.

U članku 31. stavak 1. točka 3. briše se.
Dosadašnje točke 4. do 6. postaju točke 3. do 5.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Odredbom članka 1. izvršena je dopuna pojmova koji se koriste u Zakonu, te je definiran pojam „osuvremenjivanja željezničke infrastrukture“ u cilju jasnijeg određenja, te usklađivanja pojmova s Zakonom o gradnji.

Uz članak 2.

Odredbom članka dopunjuje se tekst Zakona, na način da se iza članka 30. dodaju novi članci 30.a i 30.b, a kojima se definira interes Republike Hrvatske za gradnju, održavanje i osuvremenjivanje željezničke infrastrukture s ciljem pojednostavljenja postupka ishoda dokumentacije potrebne za gradnju i izvođenje određenih radova na adaptaciji ili rekonstrukciji željezničke infrastrukture, regulira način rješavanja imovinsko pravnih odnosa u pogledu izvlaštenja nekretnina u svrhu građenja, osuvremenjivanja i održavanja željezničke infrastrukture, uređuje postupak stupanja u posjed navedenih nekretnina s obzirom na pravomoćnost rješenja o izvlaštenju, te pitanje naknade.

Uz članak 3.

Ovom odredbom briše se točka 3. u članku 31. Zakona o željeznici, a koja se odnosi na financiranje usluga od posebnog državnog interesa u javnom željezničkom prijevozu, s obzirom da je isto već propisano u odredbi članka 39. Zakona.

Uz članak 4.

Ovom se odredbom propisuje dan stupanja na snagu ovog Zakona.

TEKST ODREDBI ZAKONA O ŽELJEZNICI KOJE SE MIJENJAJU

Pojmovi Članak 2.

Pojedini izrazi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

– *Dozvola za obavljanje usluga u željezničkom prijevozu* je upravni akt kojim se željezničkom prijevozniku priznaje sposobnost obavljanja svih ili pojedinih vrsta usluga javnog prijevoza u željezničkom prijevozu,

– *Dozvola za upravljanje željezničkom infrastrukturom* je upravni akt kojim upravitelj infrastrukture stječe pravo upravljanja željezničkom infrastrukturom,

– *Izješće o mreži* je detaljan prikaz raspoložive željezničke infrastrukture namijenjen željezničkim prijevoznicima, koji sadrži opća pravila, rokove, postupke i kriterije u vezi određivanja pristojbi i kriterije za raspodjelu kapaciteta, te druge informacije o uvjetima za pristup infrastrukturi,

– *Infrastrukturni kapacitet* je ukupan broj trasa vlakova, koji omogućuje željeznička infrastruktura, a koristi se temeljem voznog reda,

– *Infrastrukturni pojas* je područje unutar granica zemljišta koje funkcionalno služi za uporabu, održavanje, te tehnološka unaprjeđenja i razvoj infrastrukturnih kapaciteta,

– *Javni prijevoz* je prijevoz putnika i/ili stvari dostupan svakom pod jednakim uvjetima, a kojeg željeznički prijevoznik obavlja na temelju sklopljenog ugovora o prijevozu,

– *Kombinirani prijevoz* je prijevoz stvari tijekom kojeg teretno vozilo, teretno vozilo s prikolicom, tegljač s poluprikolicom sa ili bez vučnog vozila, izmjenjiva platforma ili kontejner od 20 stopa ili više, koristi cestu za početnu ili završnu dionicu puta, a na drugim dionicama koristi željeznicu ili unutarnji plovni put ili morski prijevoz,

– *Mreža* je cjelokupna željeznička infrastruktura koju posjeduje i/ili kojom upravlja upravitelj infrastrukture,

– *Međunarodna grupacija* je svaka udruga koju čine najmanje dva željeznička prijevoznika osnovana u različitim državama radi pružanja usluga u međunarodnom željezničkom prijevozu,

– *Međunarodni prijevoz tereta* je prijevoz tereta kod kojih teret prelazi najmanje jednu državnu granicu. Vlak s međunarodnim teretom se može dopunjavati i/ili dijeliti pri čemu pojedini dijelovi vlaka mogu imati različita polazišta ili odredišta, pod uvjetom da svi vagoni prelaze najmanje jednu državnu granicu,

– *Prijevoz za vlastite potrebe* je prijevoz osoba i/ili stvari u željezničkom prijevozu, koji se obavlja za potrebe upravitelja infrastrukture ili potrebe željezničkog prijevoznika,

– *Rješenje o sigurnosti* je upravni akt kojim željeznički prijevoznik dokazuje da ispunjava sve propisane uvjete za sigurno obavljanje prijevoza na pojedinoj pruzi ili željezničkoj mreži,

– *Rješenje o sigurnosti upravitelja željezničke infrastrukture* je upravni akt o ispunjavanju uvjeta o sigurnosti upravljanja prometom i održavanju željezničke infrastrukture, u skladu s propisima o sigurnosti u željezničkom prometu,

– *Upravitelj infrastrukture* je pravna osoba ovlaštena za gospodarenje i upravljanje željezničkom infrastrukturom,

– *Vozni red* je akt upravitelja infrastrukture koji određuje sva planirana kretanja vlakova i željezničkih vozila na određenoj infrastrukturi tijekom razdoblja za koji isti vrijedi,

- *Željeznička infrastruktura* je javno dobro u općoj uporabi kojeg mogu koristiti svi zainteresirani željeznički prijevoznici pod jednakim uvjetima,
- *Željeznički prijevoz* je djelatnost koja obuhvaća prijevoz putnika i robe i/ili vuču vlakova,
- *Željeznički prijevoznik* je svaka domaća i inozemna pravna osoba koja ima dozvolu za obavljanje usluga javnog prijevoza u željezničkom prijevozu i rješenje o sigurnosti izdane od mjerodavnog tijela,
- *Željeznički sustav* obuhvaća željeznički prijevoz i željezničku infrastrukturu.

Financiranje željezničke infrastrukture

Članak 31.

(1) Izvori sredstava za financiranje željezničke infrastrukture jesu:

1. sredstva ostvarena naplatom pristojbi za korištenje infrastrukture,
2. sredstva državnog proračuna za osuvremenjivanje i gradnju željezničke infrastrukture,
3. sredstva državnog proračuna, proračunskih sredstava lokalne i područne (regionalne) samouprave za financiranje usluga od posebnog državnog interesa u javnom željezničkom prijevozu,
4. sredstva od ulaganja domaćih i stranih pravnih osoba,
5. sredstva iz dijela naknade iz koncesija,
6. sredstva iz drugih izvora.

(2) Namjena sredstava i način njihova korištenja uređuje se ugovorom iz članka 18. stavak 1. ovoga Zakona.